

خودتحریمی با سامانه‌های جزیره‌ای

وقتی سامانه‌های هوشمند راه صادرات را می‌بندند

ارز حاصل از صادرات، ستون فقرات سلامت تجارت کشور محسوب می‌شود و هیچ کارشناس دلسوزی اصل آن را زیر سؤال نمی‌برد؛ اما مشکل از جایی آغاز می‌شود که این ابزار دقیق، بدون انعطاف لازم و به صورت مکانیکی بر رویه ورود موقت اعمال می‌شود. در رویه ورود موقت، صادرکننده تکلیف قانونی دارد که کالای تولیدشده از مواد اولیه وارداتی را در مهلت مقرر صادر کند. اگر صادر نکند، با جریمه‌های سنگین، ضبط تضمین و حتی پرونده‌های تعزیراتی قاچاق روبه‌رو می‌شود. کارگزار گمرک با بیان اینکه در این صورت سامانه جامع تجارت و سامانه جامع گمرکی، فعال اقتصادی را در یک بن بست کامل قرار می‌دهد، تأکید می‌کند: صادرکننده برای رفع تعهد قانونی خود و فرار از جریمه، قصد صادرات کالا را دارد؛ اما سامانه پیغام می‌دهد: «سقف رتبه‌بندی اعتباری شما پر شده است و مجاز به صادرات نیستید». این وضعیت، مصداق بارز بلاتکلیفی است. از یک سو قانون‌گذار بازاران را تحت فشار می‌گذارد که «باید صادر کنی» و از سوی دیگر سامانه اجرایی با مسئول اجرای مقررات ورود موقت برای پردازش صادر کنی». بنابراین نمی‌توان شخصی را به انجام تکلیفی الزام کرد که ابزار انجام آن از سوی حاکمیت مسدود شده است. این گره کور زمانی پیچیده‌تر می‌شود که پای ماده ۸۳ آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی به میان می‌آید. بر اساس این ماده، «عملیات پردازش پس از موافقت گمرک ایران می‌تواند توسط اشخاصی غیر از واردکننده انجام شود، بدون اینکه تغییر مالکیت انجام شده باشد و در هر حال واردکننده در مقابل گمرک مسئول اجرای مقررات ورود موقت برای پردازش خواهد بود»؛ این یعنی قانون‌گذار به درستی پیش‌بینی کرده که ممکن است واردکننده مواد اولیه و صادرکننده مواد پردازش شده دو شخص متفاوت باشند؛ اما در عمل، این اشخاص ثالث که غیر از واردکننده اصلی هستند و قرار است کالای پردازش شده را در نهایت صادر کنند نیز دقیقاً با همین مشکل مسدود شدن سقف صادراتی و محدودیت‌های رتبه‌بندی اعتباری در سامانه‌ها مواجه می‌شوند. دامنه این خودتحریمی سیستمی تنها واردکننده اولیه را زمینگیر نمی‌کند؛ بلکه صادرکنندگان واسط را نیز درگیر محدودیت‌هایی می‌کند که با روح قانون ورود موقت در تضاد است.

نجرایان با بیان اینکه راهکار این گره کور، حذف رتبه‌بندی نیست؛ بلکه اصلاح الگوریتم‌هاست، اظهار می‌کند: صادراتی که صرفاً برای تسویه اظهارنامه‌های ورود موقت انجام می‌شود و در واقع بازگرداندن کالای وارداتی فرآوری شده به خارج است، باید از سقف رتبه‌بندی اعتباری مستثنا شود. با فشاری بر این محدودیت، عملاً فلسفه حمایت از تولید صادرات محور را ذبح می‌کند. چالش سوم و شاید پیچیده‌ترین گلوگاه این روزهای تجارت خارجی، مربوط به آن دسته از پرونده‌های ورود موقت است که به هر دلیلی در مهلت مقرر امکان صادرات و رفع تعهد را پیدا نکرده‌اند. در چنین شرایطی، قانون‌گذار راهکار تبدیل پرونده به ورود قطعی با پرداخت حقوق ورودی را پیش‌بینی کرده؛ اما در میدان عمل، فعال اقتصادی با دو مانع بزرگ و فلج‌کننده مواجه می‌شود که عملاً راه را بر هرگونه تعیین تکلیف قانونی بسته‌اند.

وی با اشاره به ثبت سفارش و ارز متقاضی به‌عنوان مانع نخست می‌افزاید: ریشه مشکل نخست در تفاوت ماهوای مقررات زمان ورود کالا و زمان حال است. از آنجا که رویه

عفت رضوی | چند سالی است که موضوع رسوب کالا در گمرکات و کندی روند صادرات به یکی از چالش‌های جدی فعالان اقتصادی کشور تبدیل شده؛ چالشی که اگرچه در گذشته اغلب به تحریم‌های خارجی یا نوسان‌های ارزی نسبت داده می‌شد؛ اما امروز بیش از هر زمان دیگری به عوامل ساختاری و مدیریتی در داخل نیز گره خورده است. خراسان رضوی به‌عنوان یکی از قطب‌های مهم تجاری و مرزی کشور، همانند سایر استان‌ها با پیامدهای این وضعیت مواجه است. در گفت‌وگو پیش رو با یک کارگزار گمرک به این مسئله می‌پردازیم؛ موضوعی که هم بر سرعت تبادلات تجاری اثر گذاشته و هم هزینه‌های تولید و صادرات را برای فعالان اقتصادی افزایش داده است.

محمد نجرایان در گفت‌وگو با طوس در این زمینه می‌گوید: اگر تا دیروز انگشت اتهام به سوی تحریم‌های ظالمانه خارجی، نوسان‌های ارزی و بخشنامه‌های خلق‌الساعه نشانه می‌رفت، امروز مانع تازه‌ای با عنوان «سامانه‌های هوشمند» قد علم کرده که ظاهری مدرن و نامی فریبنده دارد. ابزارهایی که قرار بود با تجمیع داده‌ها و حذف کاغذبازی، شتاب‌دهنده موتور تجارت باشند، حالا به دلیل عدم یکپارچگی و طراحی جزیره‌ای، به قفل‌هایی نامرئی بر پای صادرکنندگان تبدیل شده‌اند؛ پدیده‌ای که کارشناسان از آن به‌عنوان خودتحریمی سیستمی یاد می‌کنند.

وی ادامه می‌دهد: رؤیای دولت الکترونیک و تجارت بدون کاغذ در ایران، فقط روی کاغذ جذاب و پیشرو به نظر می‌رسد و در میدان عمل با چالش‌های اجرایی عجیبی دست به‌گریبان است. سامانه‌های فراوان دولتی که هر یک متولی بخشی از فرایند تجارت هستند، به‌جای آنکه حلقه‌های یک‌زنجیره‌واحد باشند، به‌جزایری جداافتاده تبدیل شده‌اند که زبان یکدیگر را نمی‌فهمند. نتیجه این ناهماهنگی، گرفتاری بازرگانان در لایه‌های کدهای خطای سیستمی و سرگردانی میان اداره‌ها برای انجام کاری است که قرار بود با یک کلیک انجام شود.

کارگزار گمرک با بیان اینکه یکی از فنی‌ترین گلوگاه‌های فعلی، در فرایند دور اظهاری صادرات و به‌ویژه در رویه ورود موقت که شاهرگ حیاتی تولید صادرات محور است، خودنمایی می‌کند، می‌افزاید: براساس ماده ۵۱ قانون امور گمرکی و مواد متناظر آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی، رویه ورود موقت با هدف تسهیل تولید صادرات محور، کاهش هزینه مواد اولیه و افزایش رقابت‌پذیری کالاهای ایرانی در بازارهای جهانی پیش‌بینی شده است. در این مکانیزم، تولیدکننده مواد اولیه را وارد می‌کند تا پس از فرآوری، محصول نهایی را صادر کند. منطق اقتصادی حکم می‌کند این چرخه با بیشترین سرعت طی شود؛ اما منطق نرم‌افزاری گمرک، ساز مخالف می‌زند.

نجرایان با اشاره به عدم اتصال مؤثر سامانه‌های گمرکی به یکدیگر به‌عنوان چالش اصلی در این زمینه می‌گوید: طبق طراحی فعلی، تأیید قبض محصول برای دور اظهاری صادرات با قبض محصول، باید دقیقاً توسط همان گمرکی انجام شود که ورود اولیه کالا در آن ثبت شده و این در حالی است که جغرافیای تولید در ایران گسترده است. مواد اولیه ممکن است از گمرک شهید رجایی در جنوب وارد شود؛ اما کارخانه در خراسان رضوی باشد و صادرات نهایی از گمرک مشهد یا مرزهای شرقی صورت بگیرد. فاجعه زمانی رخ می‌دهد که کارشناس گمرک محل صادرات، برای تأیید قبض محصول، دسترسی سیستمی به پرونده ورود موقت در گمرک مبدأ ندارد و تأیید قبض محصول باید در گمرک مبدأ ورود انجام شود. در این شرایط، صادرکننده عملاً گروگان هماهنگی میان دو گمرک می‌شود. نبود نیروی انسانی صادرکننده در گمرک مبدأ در راستای پیگیری تأیید قبض محصول و هرگونه تأخیر یا بروکراسی اداری در گمرک قبض، محموله صادراتی را در شمال‌شرق کشور زمینگیر می‌کند که نتیجه آن تحمیل هزینه‌های سنگین دموراز، انبارداری و از همه مهم‌تر، خدشه‌دار شدن اعتبار صادرکننده ایرانی نزد مشتری خارجی به دلیل بدقولی در زمان تحویل است.

پارادوکس رتبه‌بندی اعتباری و بن‌بست ورود موقت

وی با بیان اینکه شاید پیچیده‌ترین کلاف سردرگم این روزها، تاقی دو سیستم مهم تجارتی باشد، می‌افزاید: نظام رتبه‌بندی اعتباری بازرگانان، بدون شک یکی از ضروری‌ترین و مترقی‌ترین ابزارهای مدیریت تجارت خارجی است. این سیستم با شفاف‌سازی عملکرد تجار، تفکیک بازرگانان خوشام از کارت‌های بازرگانی یکبارمصرف و کنترل ریسک بازرگشت

ارز حاصل از صادرات، ستون فقرات سلامت تجارت کشور محسوب می‌شود و هیچ کارشناس دلسوزی اصل آن را زیر سؤال نمی‌برد؛ اما مشکل از جایی آغاز می‌شود که این ابزار دقیق، بدون انعطاف لازم و به صورت مکانیکی بر رویه ورود موقت اعمال می‌شود. در رویه ورود موقت، صادرکننده تکلیف قانونی دارد که کالای تولیدشده از مواد اولیه وارداتی را در مهلت مقرر صادر کند. اگر صادر نکند، با جریمه‌های سنگین، ضبط تضمین و حتی پرونده‌های تعزیراتی قاچاق روبه‌رو می‌شود. کارگزار گمرک با بیان اینکه در این صورت سامانه جامع تجارت و سامانه جامع گمرکی، فعال اقتصادی را در یک بن بست کامل قرار می‌دهد، تأکید می‌کند: صادرکننده برای رفع تعهد قانونی خود و فرار از جریمه، قصد صادرات کالا را دارد؛ اما سامانه پیغام می‌دهد: «سقف رتبه‌بندی اعتباری شما پر شده است و مجاز به صادرات نیستید». این وضعیت، مصداق بارز بلاتکلیفی است. از یک سو قانون‌گذار بازاران را تحت فشار می‌گذارد که «باید صادر کنی» و از سوی دیگر سامانه اجرایی با مسئول اجرای مقررات ورود موقت برای پردازش صادر کنی». بنابراین نمی‌توان شخصی را به انجام تکلیفی الزام کرد که ابزار انجام آن از سوی حاکمیت مسدود شده است. این گره کور زمانی پیچیده‌تر می‌شود که پای ماده ۸۳ آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی به میان می‌آید. بر اساس این ماده، «عملیات پردازش پس از موافقت گمرک ایران می‌تواند توسط اشخاصی غیر از واردکننده انجام شود، بدون اینکه تغییر مالکیت انجام شده باشد و در هر حال واردکننده در مقابل گمرک مسئول اجرای مقررات ورود موقت برای پردازش خواهد بود»؛ این یعنی قانون‌گذار به درستی پیش‌بینی کرده که ممکن است واردکننده مواد اولیه و صادرکننده مواد پردازش شده دو شخص متفاوت باشند؛ اما در عمل، این اشخاص ثالث که غیر از واردکننده اصلی هستند و قرار است کالای پردازش شده را در نهایت صادر کنند نیز دقیقاً با همین مشکل مسدود شدن سقف صادراتی و محدودیت‌های رتبه‌بندی اعتباری در سامانه‌ها مواجه می‌شوند. دامنه این خودتحریمی سیستمی تنها واردکننده اولیه را زمینگیر نمی‌کند؛ بلکه صادرکنندگان واسط را نیز درگیر محدودیت‌هایی می‌کند که با روح قانون ورود موقت در تضاد است.

نجرایان با بیان اینکه راهکار این گره کور، حذف رتبه‌بندی نیست؛ بلکه اصلاح الگوریتم‌هاست، اظهار می‌کند: صادراتی که صرفاً برای تسویه اظهارنامه‌های ورود موقت انجام می‌شود و در واقع بازگرداندن کالای وارداتی فرآوری شده به خارج است، باید از سقف رتبه‌بندی اعتباری مستثنا شود. با فشاری بر این محدودیت، عملاً فلسفه حمایت از تولید صادرات محور را ذبح می‌کند. چالش سوم و شاید پیچیده‌ترین گلوگاه این روزهای تجارت خارجی، مربوط به آن دسته از پرونده‌های ورود موقت است که به هر دلیلی در مهلت مقرر امکان صادرات و رفع تعهد را پیدا نکرده‌اند. در چنین شرایطی، قانون‌گذار راهکار تبدیل پرونده به ورود قطعی با پرداخت حقوق ورودی را پیش‌بینی کرده؛ اما در میدان عمل، فعال اقتصادی با دو مانع بزرگ و فلج‌کننده مواجه می‌شود که عملاً راه را بر هرگونه تعیین تکلیف قانونی بسته‌اند.

وی با اشاره به ثبت سفارش و ارز متقاضی به‌عنوان مانع نخست می‌افزاید: ریشه مشکل نخست در تفاوت ماهوای مقررات زمان ورود کالا و زمان حال است. از آنجا که رویه

خراسان جنوبی

رشد ۳۰ تا ۴۰ درصدی قیمت مسکن و رکود معاملات در بیرجند

رئیس اتحادیه مشاوران املاک بیرجند گفت: بازار مسکن در حال حاضر از نظر خرید و فروش در وضعیت آرامی قرار دارد؛ اما از ابتدای سال جاری تاکنون رشد ۳۰ تا ۴۰ درصدی داشته است. علیرضا اربابی در گفت‌وگو با ایرنا افزود: بازار مسکن نسبت به چند هفته گذشته آرام‌تر شده؛ به این معنا که فروش کمتر شده؛ اما قیمت‌ها کاهش نیافته است و در روزهای اخیر افزایش تازه‌ای هم در بازار مشاهده نمی‌شود. وی اظهار کرد: در بخش اجاره‌بها نیز افزایش‌ها اغلب در همان محدوده ۳۵ تا ۴۰ درصدی باقی مانده و در ۲۰ تا ۲۰۰ روز اخیر

ثبت شده ۵۷ نفر در برابر ۶۳ نفر در سال گذشته بوده که در این بخش نیز کاهش ۱۰ درصدی مشاهده می‌شود. رئیس پلیس راه خراسان شمالی گفت: در سه ماه نخست امسال ۶۳۵ مورد تصادف منجر به جراحت ثبت شده که نسبت به ۶۱۷ مورد سال گذشته، ۳ درصد افزایش داشته است. در این حوادث ۹۷۴ نفر مجروح شدند، در حالی که این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۸۹۱ نفر بوده که افزایش ۹ درصدی رانشان می‌دهد. وی افزود: همچنین تصادفات منجر به خسارت در این مدت ۲ هزار و ۱۴ مورد گزارش شده که نسبت به هزار و ۴۸۹ مورد سال گذشته، رشد ۳۵ درصدی داشته است.

خراسان شمالی

افزایش ۳۵ درصدی تصادفات جاده‌ای در استان

رئیس پلیس راه خراسان شمالی گفت: میزان تصادفات جاده‌ای در این استان در سه ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳۵ درصد افزایش یافته است. سرهنگ پرویز رضایی نسب در گفت‌وگو با ایرنا اظهار کرد: مجموع تصادفات ثبت شده در استان در سه ماه نخست امسال ۲ هزار و ۶۹۹ فقره بوده، در حالی که این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۲ هزار و ۱۵۹ فقره گزارش شده است. وی افزود: در این مدت ۵۰ نفر بر اثر تصادفات جاده‌ای جان خود را از دست دادند که نسبت به ۵۳ فوتی سال گذشته، ۶ درصد کاهش داشته رضایی نسب ادامه داد: همچنین تعداد متوفیان

نمیره. خیلی خرجش سنگین بود. کرایه‌ها هم خیلی سنگین شده. واقعاً همیشه این طوری زندگی کرد. بچه‌ها چه گناهی کردند که توی این آتیش بسوزن؟ سید کلامیدن؛ اما الان با این جنس‌هایی که قیمتش ۱۰ برابر گرون شده، فقط دو قلم میتونیم خرید کنیم. شما مسئولین گرامی پیگیری حرف‌های مردم باشید مخصوصاً مشکلات مستأجرها.

■ سلام، دو پسر دوازده و سیزده ساله دارم با یک پدر مریض. تنها آرزوشان اینه که برن سالن و باشگاه و کلاس زبان. با این گرانی‌ها بچه‌ها افسردگی گرفتن و خشن شدن. به خاطر همین به گوشی روی آوردن. هر جا میری شهریه و هزینه‌ها بالاست. من مادر با این شرایطی که بچه‌ها دارن، روحیه‌ام خراب شده.

■ سلام، روزتسون به خیر، یک گلایه دارم از مسئولین. درسته که ما معلم‌ها سرمون زیادی گرم بود توی فضای مجازی و در حال تولید محتوا در طول شبانه‌روز برای آموزش دانش‌آموزان بودیم و مثل کارگردان فیلم عمل کردیم، منتی هم نیست؛ اما یک خسته نباشید خالی از زبان مسئولین رو انتظار داشتیم. قشری که با حقوق و مزایای ناچیز داره دست و پنجه نرم میکنه مخصوصاً نیر‌وهای غیرانتفاعی که توی اسکای‌روم و برنامه‌های مستقیم بودند با ساعت کاری زیاد. خواستم از زبان خودم یک خسته نباشید جانانه به همکارام بگم.

■ سلام، از مسئولین عزیز خواهش میکنم به فکر قشر ضعیف باشند. دهک‌بندی دهک‌های ۱۰ و ۹ بررسی بشه. من چند نفری رو میشناسم که میلیاردی پول توی بانک دارن و سود میگیرن. ماشین خارجی زیر پاشونه؛ اما همه اموال رو به نام همسرشون زدن. واقعاً باید چک بشه. درست نیست کالابری که حق قشر ضعیفه، بدین به این افراد. کمی بیشتر به فکر قشر ضعیف جامعه باشید. واقعاً داریم از پا میفتیم. ما قشر ضعیف پشت مملکتون هستیم.

■ سلام، من در بولوار شاهنامه زندگی میکنم. بیشتر محله مهاجر هستن از شهرها یا کشورهای دیگه. اینجا کرایه‌ها را خیلی بالا بردن بابت افزایش سرسام‌آور. مواد غذایی که هر روز از روز قبل گرون‌تر میشه. چرا هیچ‌کس فکری به حال ما نمیکه؟

■ من مادر سه‌تا بچه‌ام. شوهرم کارگره و مستأجریم. برای نون شبمون موندیم. گرونی به کجا میخواد بکشه؟ سید کالایی که میدن، چی میشه؟ سه قلم هم نمیشه خرید با این پول. وام پسرم درآمد، رقتیم بانک، میگن چون حسابتون کار نکرده، وام بهتون نمیدن. میگن بچه بیارین، زمین و وام میدن بهتون. پس کو؟ مگه بچه‌های متولد ۱۴۰۴ پوشک احتیاج ندارن که طرح امید رو فقط به بچه‌های امسالی میدن؟

■ از استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زابل مزاحم شما شدم. در شهر ما نون گرون شده و اصلاً کیفیت هم نداره. برای همونم باید دو ساعت توی نوبت باشی تا علف زیر پات سبز بشه. هیچ مسئولی نمیدار سر بزنه به نونوایی‌ها و هر کی به هر کی شده اینجا، با تشکر از شما.

■ سلام، خسته نباشید، من مادر چهار فرزند هستم و شوهرم کارگر آزاد است. مستأجر هم هستیم. الان توی این وضعیت بحرانی که همه چیز گرون است، پسر کوچیکم تا کلاس پنجم درس خوندم. برای خرج مدرسه اومدم بیرون و دیگه مدرسه

با ما صادرات شنیده‌میشه

شناسه ما در فضای مجازی
@QudsKhorasan

رشد جدید و قابل توجهی در این بخش رخ نداده است. بازار خرید و فروش مسکن تا حدودی قفل شده؛ به گونه‌ای که اگر در مدت مشابه سال گذشته تعداد معاملات بالا بود، اکنون ممکن است این تعداد در همان بازه زمانی به چند مورد محدود برسد. رئیس اتحادیه مشاوران املاک بیرجند گرانی مسکن، افزایش قیمت مصالح ساختمانی، تعطیلات اخیر، فضای انتظار ناشی از مباحث سیاسی و اقتصادی و سردرگمی مردم را از عوامل اصلی رکود فعلی بازار دانست و گفت: مردم در شرایط فعلی برای خرید و فروش دست‌نگه داشته‌اند و همین موضوع موجب کاهش شدید معاملات شده است.